

۲۰۲۱/۲۲/۱۱

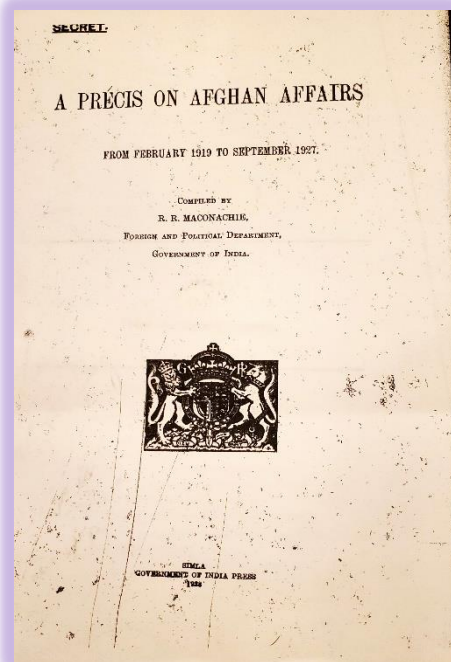
داکتر عبدالرحمن زمانی

پیشکش یک قسمت بزرگ خاک افغانستان توسط سردار محمد نادر خان به انگلیس ها (به رویت اسناد آرشیف محرمانه استخبارات انگلیس)

سپه سالار محمد نادر خان وزیر حریبه رژیم امانی بعد از آنکه در دوران اغتشاش جنوبی بحیث سفیر افغانستان به فرانسه فرستاده شد، از سال ۱۹۲۴ تا آنکه در خزان سال ۱۹۲۲ از پست سفارت استعفا داد و جهت تدای توپرکلوز به سویس رفت، در پاریس بود. «هاشم خان در روسیه سفیر بود ولی همزمان [با استعفای سردار نادر خان] به تهران تبدیل شد. وی میخواست قبل از احراز وظیفه جدیدش به کابل برود اما امان الله خان اجازه نداد، ولی به وی رخصت داد تا برای دیدن نادر خان به سویس برود. در لندن، انگلیس ها با فعالیت های این خانواده، که آنرا بنام نادر و کمپنی یاد می کردند، علاقه نشان میداد.» (ریه تالی ستیوارت، آتش در افغانستان ۱۹۱۴-۱۹۲۹، صفحه ۳۰۵).

در این جا توجه خوانندگان عزیز را به یکی از اسناد مهم آرشیف محرمانه استخبارات انگلیس جلب میکنم که از محرمانیت برآمده است، تا خود بخوانند و قضاوت کنند:

سردار محمد نادر خان به تاریخ ۱۰ ماه جنوری ۱۹۲۶ در ملاقات با 'رابرت هوجسن'، سفیر انگلستان در مسکو، که مصروف دیدار از فرانسه بود، خواست به او فرصت داده شود تا نظریات خود را با «کسی که از اعتماد دفتر هند بریتانوی برخوردار باشد» طرح کند. نظریات او راجع به پیوستگی بیشتر به بریتانیا و مخالفت با روسیه بود. او گفت که وی و برادرش محمد هاشم خان، سفیر در مسکو، درین رابطه هم نظر بوده و فکر میکنند که بزودی از آنها خواهند خواست به کابل برگردند. او علاوه کرد «من فکر میکنم

to be effective for the purpose.
In January 1926 S. Nadir Khan told Sir R. Hodgson that 'he would like to see the eastern boundary between India and Afghanistan formed by the Kumar river'. It was suggested at the time that, if this conversation was to be regarded seriously at all, the offer of a large block of Afghan soil might have been intended to secure British support for some projected coup d'état.*

- *Tel. 460 (7-3-1927) from G. of I. to S. of S. (F. 388-F., 1925, 128).
- *Kabul tel. 36 (16-3-1927) (*ibid.*, 129).
- *Tel. 876 (21-3-1927), from S. of S. to Viceroy (*ibid.*, 130).
- *Tel. 1119 (15-4-1927), from S. of S. to Viceroy (*ibid.*, 137).
- *Tel. 1119 (15-4-1927) (A. S. XXI, 244-A).
- *Kabul tel. 77 (26-5-1927), from Res. Waz. to Warforce (A. S. XIII, 275).
- *Memo. 483 (18-3-1924) (A. S. XIV, 195).
- *Kabul memo. 228 (28-4-1924) (A. S. XIV, 195).
- *Paris despatch 90 (14-1-1926) (A. S. XIX, 226).
- *S. D. O. letter (31-5-1926), from Sir D. Bray, to I. O. (*ibid.*, n. p. 6).

د پانوی شمیره: له 1 تر 2

افغان جرمن آن لاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده، هيله من یو خپله لیکنه له رالیولو مخکې په څیر و لولئ

موجودیت ما در کابل ضروریست. من در نظر دارم از تمام امکانات برای تفاهم با بریتانیای کبیر استفاده کنم، من تنها ضمانت آزادی کشورم را [؟] درین میبینم.» سپه سالار محمد نادر خان گفت که «ترقیب دوستانه مسئله حدود سرحدات، برای سرحد طبیعی، قدرتمندانه کمک خواهد کرد بسیاری از علل اختلافات را از بین برد.» او درین رابطه پیشنهاد کرد دریای کنر بحیث سرحد طبیعی افغانستان و هند بریتانوی شناخته شود و قسمت بزرگی از خاک کنر تحت قلمرو انگلیس ها قرار گیرد. او گفت که «میخواهد سرحد شرقی افغانستان با هند بریتانوی دریای کنر باشد».

انگلیس ها در آن زمان تبصره کردند که «اگر این گفته سپه سالار محمد نادر خان جدی باشد، پیشکش یک قسمت بزرگی از خاک افغانستان شاید کوششی باشد برای کسب حمایت بریتانیا در رابطه با یک کودتای پیش بینی شده». (اسناد محرمانه آرشیف لندن، خلاصه راپورهای مربوط به افغانستان از فبروری ۱۹۱۹ تا سپتمبر ۱۹۲۷، تهیه شده توسط ریچارد رای میکوناچی. L/P&S/20/B285)

منابع:

1. اسناد محرمانه آرشیف لندن، خلاصه راپورهای مربوط به افغانستان از فبروری ۱۹۱۹ تا سپتمبر ۱۹۲۷، تهیه شده توسط ریچارد رای میکوناچی. L/P&S/20/B285
2. Stewart, Rhea Talley (2000). Fire in Afghanistan, 1914-1929; faith-The First Opening to the West Undone by Tribal Ferocity Years Before the Taliban. Second Edition, originally published by Doubleday. ترجمه یار محمد کوهسار، ص ۳۰۵.

(پایان)

د پانو شمیره: له 2 تر 2

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکنی د لیکنیزې بنی پازوالي د لیکوال په غاړه ده، هیله من یو خپله لیکنه له رالیولو مخکې په څیر و لولئ